

Οι κλιματικές λύσεις είναι εδώ. Ώρα για δράση!

Τα σημαντικότερα συμπεράσματα της νέας έκθεσης της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC) για τον Μετριασμό (AR6 WG3)

4 Απριλίου 2022

Η κλιματική κρίση είναι εδώ, καταστρέφει ζωές, τρόπους επιβίωσης, κοινότητες και κουλτούρες σε όλον τον κόσμο. Οι πρόσφατες κλιματικές αλλαγές μεγάλης κλίμακας είναι πρωτοφανούς φύσεως στο πλαίσιο όλης της ανθρώπινης ιστορίας¹, και οι κλιματικές απειλές εμφανίζονται πλέον πιο γρήγορα και θα είναι πιο έντονες συντομότερα².

Είναι μία κρίσιμη δεκαετία για αποφάσεις και επενδύσεις που θα καθορίσουν την κλίμακα περαιτέρω μη αναστρέψιμων αλλαγών και απωλειών στο μέλλον. Ακόμα υπάρχουν οι τρόποι να πετύχουμε τον στόχο της Συμφωνίας του Παρισιού για τον περιορισμό της αύξησης της μέσης πλανητικής θερμοκρασίας στον 1,5°C, κάτι που θα περιοριζε σημαντικά τις μελλοντικές ζημιές, απειλές και απώλειες, και να ενεργοποιήσουμε πολλές επιλογές για την προσαρμογή μας. Όμως το παράθυρο για δράση κλείνει ταχύτατα.

Στο τρίτο μέρος της έκθεσης του Working Group III, που επικεντρώνεται στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, η Διακυβερνητική Επιτροπή για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC) εξετάζει διαφορετικές επιλογές για τα κρίσιμα χρόνια που έρχονται.

Παρακάτω αναλύουμε μερικά από τα συμπεράσματά μας από τη νέα έκθεση της IPCC, με βάση την Περίληψη της έκθεσης και τα κεφάλαιά της. Για την ακριβή φρασεολογία της IPCC δείτε τις παραπομπές στις παρενθέσεις³.

Οι παγκόσμιες εκπομπές ακόμα είναι σε λάθος κατεύθυνση

Παρά την αυξημένη κλιματική δράση, οι παγκόσμιες εκπομπές συνεχίζουν να αυξάνονται.

Από το 2010 ως το 2019, η αύξηση των παγκόσμιων εκπομπών ήταν πιο αργή απ' ό,τι τη δεκαετία πριν το 2010. Παρόλα αυτά, και πάλι είχε ως αποτέλεσμα τη μεγαλύτερη απόλυτη αύξηση σε κλίμακα δεκαετίας που έχει καταγραφεί ποτέ στην ανθρώπινη ιστορία. Οι συνολικές καθαρές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου (ΑτΘ) είναι πλέον 54% υψηλότερες από ό,τι ήταν το 1990, όταν ξεκίνησαν οι παγκόσμιες διαπραγματεύσεις για το κλίμα. (B.1.1)

Στις ανεπτυγμένες χώρες συνολικά, οι εκπομπές μειώθηκαν περίπου κατά 10% από το 2010, και τουλάχιστον 18 από αυτές είχαν μία δεκαετία μείωσης απόλυτων εκπομπών. Παρόλα αυτά, οι ιστορικές εκπομπές τους και οι κατά κεφαλήν εκπομπές τους παραμένουν υψηλές, και καμία χώρα δεν μειώνει τις εκπομπές της στον ρυθμό που απαιτείται, κατά μέσο όρο, για το όριο της συγκράτησης της παγκόσμιας θερμοκρασίας στον 1,5°C. (TS-21, B.5.1; Fig SPM.2; Fig TS.4)

Οι διαφορές ανά περιοχή στις κατά κεφαλήν εκπομπές παραμένουν υψηλές. Στις εκπομπές που οφείλονται στον παραγωγικό τομέα, η Βόρεια Αμερική ακόμα εκπέμπει τις διπλάσιες σε σύγκριση με την Ευρώπη, και περισσότερες από 10 φορές παραπάνω απ' ό,τι οι Λιγότερο Αναπτυγμένες Χώρες. Η Ανατολική Ασία (Κίνα & Νότια Κορέα), από την άλλη, εκπέμπει τώρα περισσότερο από 40% παραπάνω από την Ευρώπη, όσον αφορά τις κατά κεφαλήν εκπομπές, και περισσότερο από 4 φορές παραπάνω από τη Νότια Ασία (που περιλαμβάνει χώρες όπως η Ινδία). Τα υψηλά επίπεδα εκπομπών που σχετίζονται με τη χρήση γης έχουν ως αποτέλεσμα υψηλές κατά κεφαλήν εκπομπές στη Νότια Ασία και τη Λατινική Αμερική. (Figure TS.1; B.3.1; Figure SPM.2)

Παγκοσμίως, το 10% των νοικοκυριών με τις υψηλότερες κατά κεφαλήν εκπομπές συνεισφέρουν το 34-45% των παγκόσμιων εκπομπών ΑτΘ που σχετίζονται με την κατανάλωση από νοικοκυριά. Περίπου τα 2/3 από αυτά κατοικούν στις ανεπτυγμένες χώρες και το 1/3 σε άλλες χώρες. Εκείνοι που βρίσκονται στο τελευταίο 50% στις κατά κεφαλήν εκπομπές συνεισφέρουν 13-15%. Η παροχή πρόσβασης σε ενεργειακές υπηρεσίες τελευταίας τεχνολογίας

παγκοσμίως θα αύξανε τις παγκόσμιες εκπομπές κατά λίγες ποσοστιαίες μονάδες το πολύ. (B.3.4; TS-21, Ch 2, pag. 7)

Οι εθνικοί στόχοι εκπομπών ΑτΘ σε επίπεδο εθνικής οικονομίας κάλυψαν το 90% των παγκόσμιων εκπομπών το 2020, ενώ μόλις 49% το 2010. Η άμεση και έμμεση κλιματική νομοθεσία έχει επίσης αυξηθεί σταθερά και αυτό υποστηρίζεται από μία όλο και αυξανόμενη λίστα οικονομικών επενδύτων. Παρόλα αυτά, πολλοί στόχοι μηδενικών εκπομπών είναι ορισμένοι με διαφορετικό τρόπο, και οι πολιτικές που απαιτούνται για να επιτευχθούν δεν έχουν εφαρμοστεί ακόμα. Η αντίσταση από τα συμφέροντα του status quo, αλλά και οι ανεπαρκείς οικονομικές ροές χαμηλού άνθρακα, λειτουργούν ως εμπόδια για την καθιέρωση και την εφαρμογή αυστηρών κλιματικών πολιτικών που θα καλύπτουν όλους τους τομείς. (TS-11)

Η εφαρμογή μόνο των τωρινών στόχων και πολιτικών μείωσης των εκπομπών, θα έκλεινε την πόρτα στη συγκράτηση της παγκόσμιας μέσης θερμοκρασίας στον 1,5°C⁴. Ενώ οι πρόσφατες βελτιώσεις στους εθνικούς στόχους έχουν κλείσει την ψαλίδα μεταξύ της δράσης που απαιτείται και των εθνικών σχεδίων των χωρών για το 2030 κατά περίπου 15-20%, οι Εθνικά Καθορισμένες Εισφορές συνολικά ακόμα εξαντλούν τον εναπομείναντα ισολογισμό άνθρακα για τον 1,5°C ως το 2030. (B.6; B.6.2; B.1.3)

Οι υπάρχουσες υποδομές ορυκτών καυσίμων θα εκπέμπουν περισσότερα αέρια του θερμοκηπίου από ό,τι είναι συμβατό με την προσπάθεια συγκράτησης της θερμοκρασίας στον 1,5°C, εκτός αν αποσυρθούν εγκαίρως ή μειωθεί η χρήση τους. Αυτό τονίζει τη σημασία της έγκαιρης απόσυρσης, συγκεκριμένα, των υπαρχόντων εργοστασίων ορυκτών καυσίμων και τη συνεχή ακύρωση νέων υποδομών, αφού ο τομέας της ενέργειας είναι σχετικά εύκολο να απανθρακοποιηθεί. Αν δεν μπει φρένο, η συνεχιζόμενη δημιουργία υποδομών που βασίζονται στα ορυκτά καύσιμα θα “κλειδώσει” υψηλές εκπομπές. (SPM B.7; Ch 2.7.3; C.4)

Το 23-42% των παγκόσμιων εκπομπών ΑτΘ σχετίζεται με τα διατροφικά συστήματα, ενώ υπάρχει ακόμα ευρεία διατροφική ανασφάλεια και υποσιτισμός. Είναι σημαντικό να παρθούν επιπλέον μέτρα τόσο στην παροχή όσο και στη ζήτηση, ώστε να μειωθεί η ένταση των ΑτΘ στα διατροφικά συστήματα. (TS-88)

Η πρόοδος στην ευθυγράμμιση των οικονομικών ροών με βάση τον στόχο της Συμφωνίας του Παρισιού παραμένει αργή και οι κλιματικές οικονομικές ροές που εντοπίζονται διανέμονται άνισα ανάμεσα στις περιοχές και τους τομείς. Οι ετήσιες συνολικές οικονομικές ροές για την προσαρμογή και τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής που εντοπίστηκαν ήταν αυξημένες ως και κατά 60% μεταξύ των ετών 2013/14 και 2019/20, όμως η αύξηση πρόσφατα μειώθηκε. Οι κλιματικές οικονομικές ροές από τις ανεπτυγμένες στις αναπτυσσόμενες χώρες ακόμα παραμένουν κάτω από το επίπεδο των 100 δισεκατομμυρίων USD ανά έτος, όπως ορίζει η δέσμευση στη Σύμβαση-Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την Αλλαγή του Κλίματος (UNFCCC), και οι δημόσιες και ιδιωτικές ροές για τα ορυκτά καύσιμα είναι ακόμα μεγαλύτερες απ’ ό,τι αυτές για την προσαρμογή και τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής. (B.5; B.5.4)

... αλλά υπάρχουν και μερικά πραγματικά καλά νέα!

Πολλές τεχνολογίες χαμηλού άνθρακα έχουν κάνει γρήγορη πρόοδο από την προηγούμενη έκθεση αξιολόγησης της IPCC το 2014 (AR5) - σε κόστος, απόδοση και προσαρμογή - βελτιώνοντας έτσι τη βιωσιμότητα της γρήγορης ενεργειακής μετάβασης. Αυτό προκύπτει από μία μίξη πολιτικών εργαλείων που επέτρεψαν τη μείωση του κόστους και από την παγκόσμια υποστήριξη για την υιοθέτησή τους. (TS-25; B.4)

Η γρήγορη ανάπτυξη και μείωση κόστους της μονάδας για τεχνολογίες όπως η ηλιακή, η αιολική και οι μπαταρίες συνέβη πολύ πιο γρήγορα απ’ ό,τι αναμενόταν από τους ειδικούς και προβλεπόταν σε προηγούμενα σενάρια μετριασμού. Η πολιτική, οικονομική, κοινωνική και τεχνική βιωσιμότητα της ηλιακής ενέργειας, της αιολικής ενέργειας και των τεχνολογιών αποθήκευσης ενέργειας έχει βελτιωθεί δραματικά τα τελευταία χρόνια. Από το 2010, τα κόστη μονάδας για την ηλιακή ενέργεια έχουν μειωθεί κατά 85%, για την αιολική κατά 55% και για τις

μπαταρίες ιόντων λιθίου κατά 85%, ενώ η ανάπτυξη της ηλιακής ενέργειας έχει αυξηθεί τουλάχιστον σε δεκαπλάσιο επίπεδο και τα ηλεκτρικά οχήματα σε εκατονταπλάσιο επίπεδο. (TS-25; B.4.1)

Τα σταθμισμένα κόστη της ηλιακής και της αιολικής ενέργειας είναι πλέον ίσα ή φθηνότερα από αυτά του λιγνίτη και του αερίου, ακόμα και πριν ληφθεί υπόψη η ζημιά (εξωτερικός παράγοντας) που προκαλούν τα ορυκτά καύσιμα. (Fig SPM.3)

Από την έκθεση AR5, υπάρχει πολύ σημαντική πρόοδος στις ευκαιρίες μείωσης των εκπομπών ΑτΘ από τις μετακινήσεις με οικονομικά βιώσιμο τρόπο, εξαιτίας του εξηλεκτρισμού των επίγειων συστημάτων οχημάτων, τα οποία είναι πλέον εμπορικά διαθέσιμα. (Ch 10, p 93)

Υπάρχει μία συνεχής αλλαγή νοοτροπίας σχετικά με τις ευκαιρίες όλων των βιομηχανιών να φτάσουν τις μηδενικές εκπομπές άνθρακα, με τον εξηλεκτρισμό και το υδρογόνο να προκύπτουν ως βασικές επιλογές μετριασμού, ως αποτέλεσμα της γρήγορης μείωσης του κόστους του ηλεκτρισμού από ανανεώσιμες πηγές. Στην πλευρά της ζήτησης του βιομηχανικού τομέα, η προσοχή στρέφεται και πάλι στην ενεργειακή απόδοση, την αποδοτικότητα των υλικών και στα περισσότερα, αλλά και καλύτερης ποιότητας, μέτρα για την ανακύκλωση. (Chapter 11, page 7)

Η ανάπτυξη ολοκληρωμένων προσεγγίσεων στην κατασκευή και ανακαίνιση των κτιρίων από την AR5 οδήγησε στην ευρεία διάδοση των κτιρίων μηδενικής ενέργειας/άνθρακα σε όλες τις κλιματικές ζώνες. (Ch9,p.5)

Υπάρχουν λύσεις για να πιάσουμε τους στόχους της Συμφωνίας του Παρισιού

Για να πετύχουμε το όριο υπερθέρμανσης της Συμφωνίας του Παρισιού, οι παγκόσμιες εκπομπές άνθρακα πρέπει να πέσουν στο μισό ως το 2030, σε σχέση με τα τωρινά (2019) επίπεδα, σε πορεία προς καθαρές μηδενικές εκπομπές ως τα μέσα του αιώνα, ενώ όλα τα ΑτΘ πρέπει να είναι καθαρά μηδενικά το 2070/2075. Αυτό είναι συμβατό με πορείες που περιορίζουν την υπερθέρμανση στον 1,5°C με ελάχιστη ή καθόλου υπέρβαση, με τουλάχιστον 50% βεβαιότητα, και *πολύ πιθανόν* να την κρατούσαν κάτω από τους 2°C. (C.1.2;Table SPM.1,C1a)

Η χρήση των ορυκτών καυσίμων πρέπει να μειωθεί γρήγορα, με ανάγκη για ταχύτερους ρυθμούς μείωσης σε πορείες που στοχεύουν στον 1,5°C, με χαμηλή στήριξη σε τεχνολογίες αφαίρεσης άνθρακα, χαμηλή πίεση στη γη και τη βιοποικιλότητα, και βιώσιμη χρήση των πόρων. Ως το 2050, η χρήση λιγνίτη σε τέτοιες πορείες θα μειωνόταν ως και 100%, το πετρέλαιο ως και 90% και το ορυκτό αέριο ως και 85% σε σχέση με τα επίπεδα του 2019. (C.3.6; Ch 3, Figure 3.8; C.3.2)

Οι λύσεις υπάρχουν, τουλάχιστον για τη μείωση των παγκόσμιων εκπομπών ΑτΘ ως το 2030, με περισσότερο από το μισό δυναμικό να υπάρχει χωρίς καθόλου ή με ελάχιστο κόστος (λιγότερο από 20 δολάρια/τόνο ισοδύναμου διοξειδίου του άνθρακα) ή με αρνητικό κόστος. Αυτό σημαίνει ότι μερικές από τις επιλογές, όπως η ηλιακή ενέργεια, η αιολική, οι πιο βιώσιμες μετακινήσεις και τα πιο βιώσιμα κτίρια, μπορούν να μας εξοικονομήσουν χρήματα σε σύγκριση με το να συνεχίσουμε με τις τρέχουσες τάσεις. (C.12; C.12.1; SPM.7)

Η μεγαλύτερη συνεισφορά για να κλείσει το κενό για το 2030 θα μπορούσε να προκύψει από την ηλιακή και την αιολική ενέργεια, τις βελτιώσεις στην εξοικονόμηση ενέργειας, τη μειωμένη αποψίλωση, την αποκατάσταση των οικοσυστημάτων, την αναγεννητική γεωργία για δέσμευση άνθρακα και τις μειώσεις εκπομπών μεθανίου. Τμήμα του δυναμικού που σχετίζεται με την προστασία και την αποκατάσταση των δασών, των τυρφώνων, των παράκτιων υγροτόπων και άλλων οικοσυστημάτων, έχει μεγαλύτερο κόστος όταν υπολογίζεται μόνο το χρηματικό κόστος, όμως έχει υψηλές αποζημιώσεις σε πλεονεκτήματα, αν εφαρμοστεί σωστά, σχετικά με τα δικαιώματα και τη γνώση των Αυτόχθονων Λαών και των τοπικών κοινωνιών. (C.12.1; Figure SPM.7; Ch4, p.96)

Η εφαρμογή άμεσων, μεγάλων μειώσεων εκπομπών και η μετατροπή συστημάτων είναι απαραίτητη σε όλους τους τομείς, από την ενέργεια ως τα αστικά συστήματα, τη βιομηχανία, τα κτίρια, τις μεταφορές, τα συστήματα της γης και τα διατροφικά, και σε όλους αυτούς τους τομείς οι λύσεις υπάρχουν. Η ευρεία διάδοση του εξηλεκτρισμού σε διαφορετικές τελικές χρήσεις σε όλους τους τομείς είναι απαραίτητη για την αντικατάσταση της χρήσης ορυκτών καυσίμων. (Section SPM C.3; TS-46)

Ο τομέας της Γεωργίας, της Δασοκομίας και άλλων Χρήσεων Γης (AFOLU) προσφέρει σημαντικές ευκαιρίες μετριασμού⁵, τόσο μακροπρόθεσμα όσο και βραχυπρόθεσμα, ενώ παρέχει τροφή, ξυλεία και άλλους ανανεώσιμους πόρους, καθώς και διατήρηση της βιοποικιλότητας. Συνολικά, καλύπτει περίπου το 1/3 των δυνατοτήτων ως το 2030 σε κόστος κάτω των 100 δολαρίων ανά τόνο ισοδυνάμου διοξειδίου του άνθρακα, και μεγάλο μέρος αυτού είναι σε χαμηλό κόστος (0-20 δολάρια ανά τόνο ισοδυνάμου διοξειδίου του άνθρακα). Εφόσον εφαρμοστούν προσεκτικά και με κατάλληλο τρόπο, τέτοιες δράσεις μπορούν να προσφέρουν σημαντικά πλεονεκτήματα και να βοηθήσουν στην αντιμετώπιση αρκετών από τις ευρύτερες προκλήσεις που σχετίζονται με τη διαχείριση της γης. Αν εφαρμοστούν λάθος, όταν συνυπολογίζεται η αυξημένη ανάγκη να παραχθεί φαγητό, ζωοτροφή, καύσιμο και ξυλεία, μπορούν να επιδεινώσουν τις αντισταθμίσεις στη διατήρηση των οικοσυστημάτων, την προσαρμογή, τη βιοποικιλότητα και άλλες υπηρεσίες, καθώς και να οδηγήσουν εκατομμύρια επιπλέον πολίτες στο ρίσκο του λιμού. Ταυτόχρονα, η ικανότητα της γης να συντηρήσει αυτές τις λειτουργίες πιθανώς να απειλείται από την κλιματική αλλαγή. (TS-84; Table 12.4; Ch 2 p.102)

Ως το 2050, οι συνολικές στρατηγικές από την πλευρά της ζήτησης σε όλους τους τομείς θα μπορούσαν να μειώσουν τις εκπομπές ΑτΘ κατά 40-70%, συγκριτικά με την εκτίμηση από αυτές τις πολιτικές. Τέτοιες στρατηγικές, δηλαδή “Αποφυγή, Αλλαγή, Βελτίωση” στοχεύουν στο να προσφέρουν υπηρεσίες ευημερίας (διατροφή, μετακινήσεις, στέγαση και προϊόντα) με χαμηλότερες εκπομπές, αλλάζοντας τον *σχεδιασμό* και τη *χρήση* των υποδομών, την *υιοθέτηση* τεχνολογίας τελικής χρήσης, και τους κοινωνικο-πολιτιστικούς παράγοντες (κοινωνικοί κανόνες, κουλτούρα και συμπεριφορά) που επηρεάζουν τη ζήτηση. (C.10.2; TS-98; Figure SPM.6)

Οι άμεσες και ριζικές αλλαγές στη ζήτηση διευκολύνουν όλους τους τομείς να μειώσουν τις εκπομπές. Η μεγαλύτερη δυνατότητα για “Αποφυγή” προέρχεται από τη μείωση των αερομεταφορών μεγάλων αποστάσεων και την παροχή αστικών υποδομών χαμηλού άνθρακα για μικρές αποστάσεις. Η μεγαλύτερη δυνατότητα για “Αλλαγή” προέρχεται από τη μετάβαση σε διατροφή με βάση τα φρούτα και λαχανικά. Η μεγαλύτερη δυνατότητα για “Βελτίωση” προέρχεται από τον κτιριακό τομέα, και συγκεκριμένα από την αυξημένη χρήση τελικών τεχνολογιών εξοικονόμησης ενέργειας και παθητικά κτίρια. (TS-98)

Η παροχή καλύτερων υπηρεσιών με χρήση λιγότερης ενέργειας και πόρων σχετίζεται άμεσα με την παροχή ευημερίας για όλους. Οι δυνατότητες από την πλευρά της ζήτησης διαφέρουν ανάμεσα στις περιοχές και κάποιες περιοχές χρειάζονται περισσότερη ενέργεια, δυναμικό και πόρους για την ευημερία τους, καθώς και για την αντιμετώπιση του υποσιτισμού. (C.10; C.10.1)

Τα εύπορα άτομα συνεισφέρουν δυσανάλογα σε υψηλότερες εκπομπές και έχουν υψηλή δυνατότητα μείωσής τους, διατηρώντας αξιοπρεπή επίπεδα διαβίωσης και ευημερίας. Για παράδειγμα, ενώ οι εκπομπές από τις αερομεταφορές έχουν αυξηθεί αρκετά γρήγορα, μόνο το 2-4% του παγκόσμιου πληθυσμού πήρε κάποια πτήση το 2018, ενώ το 1% του παγκόσμιου πληθυσμού εξέπεμψε το 50% του CO₂ που προέρχεται από τις εμπορικές πτήσεις. Η αντιμετώπιση της ανισότητας και αρκετών μορφών κατανάλωσης εξαιτίας της κοινωνικής τάξης στηρίζει τις προσπάθειες μετριασμού της κλιματικής αλλαγής. (C.10.2; TS-24; Ch5, p26; C.10.4)

Η επίτευξη καθαρού μηδέν σε εκπομπές CO₂ ή ΑτΘ παγκοσμίως ή σε επίπεδο χωρών περιλαμβάνει τη χρήση της τεχνολογίας αφαίρεσης άνθρακα (CDR) ώστε να εξισορροπήσουν τα κατάλοιπα εκπομπών που είναι δύσκολο να υποχωρήσουν (π.χ. εκπομπές από τις αερομεταφορές, τη γεωργία, τις βιομηχανικές διαδικασίες). Η ανάπτυξη της τεχνολογίας αφαίρεσης άνθρακα αντιμετωπίζει περιορισμούς στην εφαρμογή και τη βιωσιμότητά της, ιδιαίτερα σε μεγάλη κλίμακα. Αυτή τη στιγμή, η δάσωση, η αναδάσωση, η βελτιωμένη διαχείριση των δασών, η γεωργοδασοκομία και η δέσμευση άνθρακα στο έδαφος είναι οι μόνες ευρέως

χρησιμοποιούμενες μέθοδοι CDR. Η δάσωση και η αναδάσωση, η παραγωγή βιομάζας για τη Βιοενέργεια με Δέσμευση και Αποθήκευση Άνθρακα (BECCS) και ο βιοξυλάνθρακας πιθανώς να ανταγωνίζονται μεταξύ τους για γη, νερό και άλλους πόρους, κάτι που υπονοεί πιθανά αρνητικά αποτελέσματα για την υγεία των οικοσυστημάτων, τη βιοποικιλότητα, τη διαβίωση των ανθρώπων και τη διατροφική ασφάλεια. Η αφαίρεση και αποθήκευση CO₂ μέσω της βλάστησης και της διαχείρισης του εδάφους μπορεί να αντιστραφεί εξαιτίας ανθρωπίνων ή φυσικών διαταραχών, ενώ ταυτόχρονα είναι ευάλωτη στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Υπάρχουν ανησυχίες ότι το ενδεχόμενο εφαρμογής τεχνολογίας αφαίρεσης άνθρακα σε μεγάλη κλίμακα: α) πιθανώς να εμποδίσει τις προσπάθειες για βραχυπρόθεσμες μειώσεις εκπομπών, β) ίσως να μην προσφέρει το επιθυμητό πλεονέκτημα της αφαίρεσης CO₂ από την ατμόσφαιρα για μεγαλύτερη διάρκεια και γ) ενδέχεται να προκαλέσει αρνητικές παρενέργειες. (C.11.2; C.11; C.11.1; C.11.3, Ch 12, pag 39, 55, TS Table TS.7)

Προϋποθέσεις για να διευκολυνθούν οι απαραίτητες μειώσεις εκπομπών

Η μετατόπιση της πορείας ανάπτυξης προς τη βιωσιμότητα σημαίνει δραστικές αλλαγές που θα διακόψουν τις τρέχουσες τάσεις ανάπτυξης. Η κλιματική αλλαγή είναι το αποτέλεσμα από δεκαετίες μη βιώσιμων μοτίβων παραγωγής και κατανάλωσης, καθώς και διακανονισμών διακυβέρνησης και πολιτικών και οικονομικών οργανισμών που καθιερώνουν τα μοτίβα ανάπτυξης με υψηλή ένταση σε πόρους. Οι αλλαγές σε τέτοια μοτίβα ανάπτυξης δεν θα ήταν μικρές. Αντίθετα, περιλαμβάνουν τεχνολογικές, συστημικές και κοινωνικές και συμπεριφορικές αλλαγές. (TS-33; TS-141)

Οι ολοκληρωμένες πολιτικές, οι προσεγγίσεις σε επίπεδο οικονομίας και οι συνθήκες διευκόλυνσης θα είναι απαραίτητες στη διακυβέρνηση, τη νομοθεσία, την οικονομία, τους οργανισμούς, την καινοτομία, τη συμπεριφορά και τον τρόπο ζωής. (TS-112)

Στο άμεσο μέλλον, οι ροές των ετήσιων επενδύσεων προς τις λύσεις είναι απαραίτητο να πολλαπλασιαστούν για να επιτευχθούν οι αναγκαίες μειώσεις εκπομπών ως το 2030. Οι τρέχουσες οικονομικές ροές για τον μετριασμό (δημόσιες, ιδιωτικές, οικιακές και διεθνείς) είναι τρεις ως έξι φορές κάτω από τα επίπεδα που χρειάζονται κατά μέσο όρο ως το 2030, σε σενάρια που πιθανώς περιορίζουν την υπερθέρμανση στους 2°C ή τον 1,5°C. Τα επενδυτικά κενά είναι μεγαλύτερα στον τομέα της Γεωργίας, της Δασοκομίας και άλλων Χρήσεων Γης (AFOLU) σε σχετικούς όρους και για τις αναπτυσσόμενες χώρες. Όταν λαμβάνονται υπόψη οι επενδυτικές ανάγκες σε π.χ. προσαρμογή, μείωση των ζημιών και απωλειών, γενικές υποδομές και προληπτική κλιματική κοινωνική προστασία, τα επενδυτικά κενά και οι προκλήσεις για τις αναπτυσσόμενες χώρες γίνονται ακόμα μεγαλύτερα συγκριτικά με αυτά για τις ανεπτυγμένες χώρες. (E.5.1)

Τα τρέχοντα χρόνια είναι κρίσιμα για την εφαρμογή των σωστών κινήτρων. Αν συνεχιστούν οι επενδύσεις στον λιγνίτη και τις άλλες υποδομές ορυκτών καυσίμων, τα ενεργειακά συστήματα θα “κλειδώσουν” σε υψηλότερες εκπομπές. Στις αστικές δομές, επίσης, η κατασκευή νέων και η αναβάθμιση υπαρχόντων υποδομών μπορεί να οδηγήσει σε σημαντικές εκπομπές ως το 2030. (TS-53; TS-65)

Υπάρχει επαρκές παγκόσμιο κεφάλαιο και ρευστότητα ώστε να κλείσουν τα επενδυτικά κενά, όμως εμπόδια τόσο εσωτερικά στον οικονομικό τομέα όσο και εξωτερικά θα πρέπει να ξεπεραστούν, καθώς και οι μακροοικονομικές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι αναπτυσσόμενες περιοχές. Τα εμπόδια στην ανάπτυξη της εμπορικής χρηματοδότησης περιλαμβάνουν ανεπαρκή αξιολόγηση των κλιματικών ρίσκων, ασυμφωνία μεταξύ του κεφαλαίου και των επενδυτικών αναγκών, θέματα εθνικής μεροληψίας, διαφορές στην αντίληψη του ρίσκου, τα επίπεδα χρεών των χωρών, οικονομική ευαλωτότητα και περιορισμένες θεσμικές ικανότητες. Παρά το αυξανόμενο ενδιαφέρον των επενδυτών και πολλές πρωτοβουλίες από οικονομικούς ρυθμιστές και φορείς για την αξιολόγηση και την αντιμετώπιση των οικονομικών ρίσκων που σχετίζονται με το κλίμα, υπάρχουν λίγες αποδείξεις ότι το ενδιαφέρον αυτό έχει επηρεάσει άμεσα τις μειώσεις εκπομπών. Οι απειλές παραμένουν σημαντικά υποτιμημένες από τους οικονομικούς φορείς και τις αγορές, περιορίζοντας έτσι την απαραίτητη ανακατανομή του κεφαλαίου για τη μετάβαση σε χαμηλό άνθρακα. (E.5.2; TS-122)

Η πολιτική ηγετική ικανότητα και παρέμβαση παραμένει κεντρική για την αντιμετώπιση της αβεβαιότητας ως κρίσιμο εμπόδιο στην αναδιανομή των οικονομικών ροών. Οι τρέχουσες αποκλίσεις στις πολιτικές, συμπεριλαμβανομένων και των επιδοτήσεων σε ορυκτά καύσιμα, υπονομεύουν την αξιοπιστία των δημόσιων δεσμεύσεων και περιορίζουν τη δράση του οικονομικού τομέα. Το ξεκάθαρο σήμα από τις κυβερνήσεις και τη διεθνή κοινότητα, καθώς και μία ισχυρότερη ευθυγράμμιση της χρηματοδότησης και της πολιτικής από τον δημόσιο τομέα, αλλά και υψηλότερα επίπεδα κλιματικής χρηματοδότησης από τον δημόσιο τομέα, μειώνει την αβεβαιότητα και τα ρίσκα της μετάβασης για τον ιδιωτικό τομέα. (Ch15, p.5; E.5.4)

Η αφαίρεση των επιδοτήσεων των ορυκτών καυσίμων θα μειώνει τις εκπομπές ως και 10% ως το 2030 ενώ θα βελτιώνει τα δημόσια έσοδα και τη μακροοικονομική απόδοση, θα στήριζε τις ομάδες με χαμηλά εισοδήματα και θα έφερνε άλλα περιβαλλοντικά πλεονεκτήματα και πλεονεκτήματα βιώσιμης ανάπτυξης. Μία σταδιακή ανακατεύθυνση των υπαρχόντων επιχορηγήσεων της γεωργίας και της δασοκομίας θα έφερνε σημαντικά πλεονεκτήματα και για τον μετριασμό. (E.4.2; TS-88)

Η αντιμετώπιση των εμποδίων που προκαλούνται από αχρηστευμένα κεφάλαια σχετιζόμενα με ορυκτά καύσιμα μπορεί να διευκολύνει τη δράση. Η επίτευξη των κλιματικών στόχων θα αχρηστεύσει κεφάλαια, συμπεριλαμβανομένων και υποδομών ορυκτών καυσίμων και πόρων που δεν έχουν χρησιμοποιηθεί, οι οικονομικές επιπτώσεις των οποίων μπορεί να ισούνται με τρισεκατομμύρια δολάρια. Οι χώρες, οι επιχειρήσεις και τα άτομα που πρόκειται να χάσουν πλούτο, πιθανώς να επιθυμούν να διατηρήσουν τα κεφάλαιά τους σε λειτουργία ακόμα κι αν οι οικονομικές, κοινωνικές ή περιβαλλοντικές ανησυχίες καλούν για την απόσυρσή τους. Θα είναι ευκολότερο να αποσυρθούν τα κεφάλαια αυτά αν τα ρίσκα έχουν επικοινωνηθεί ξεκάθαρα, αν η αναφορά βιωσιμότητας είναι υποχρεωτική και επιβάλλεται, και αν οι εταιρείες προστατεύονται με διακανονισμούς που τις προφυλάσσουν από τη βραχυπρόθεσμη μεγιστοποίηση μετοχικής αξίας. (Box TS.8)

Η ισότητα και η δικαιοσύνη αποτελούν σημαντικούς παράγοντες για την αποτελεσματική κλιματική πολιτική και για την εξασφάλιση εθνικής και διεθνούς υποστήριξης για ραγδαία απανθρακοποίηση των οικονομιών, δεδομένων των διακρατικών διαφορών στη συμβολή των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου (ΑΤΘ), στον βαθμό τρωτότητας και επιπτώσεων, καθώς και με βάση τις δυνατότητες εντός και μεταξύ των εθνών. (TS-5)

Η ταχεία διεθνής χρηματοοικονομική συνεργασία είναι ένας κρίσιμος παράγοντας για χαμηλές εκπομπές άνθρακα και δίκαιες μεταβάσεις και μπορεί να αντιμετωπίσει θεμελιώδεις ανισότητες στην πρόσβαση στη χρηματοδότηση και το κόστος των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, όπως και στην ευαλωτότητα σε αυτές. Οι επιλογές περιλαμβάνουν: αυξημένα επίπεδα δημόσιας χρηματοδότησης και δημόσια κινητοποιημένες ιδιωτικές ροές χρηματοδότησης από ανεπτυγμένες προς αναπτυσσόμενες χώρες στο πλαίσιο του στόχου των 100 δισ. δολαρίων ετησίως, αύξηση της χρήσης δημόσιων εγγυήσεων για τη μείωση των κινδύνων και τη μόχλευση των ιδιωτικών ροών με χαμηλότερο κόστος, ανάπτυξη τοπικών κεφαλαιαγορών και οικοδόμηση μεγαλύτερης εμπιστοσύνης στις διαδικασίες διεθνούς συνεργασίας. Απαιτείται επίσης διεθνής συντονισμός των εμπορικών πολιτικών, καθώς οι εσφαλμένες εμπορικές και επενδυτικές συμφωνίες ενδέχεται να εμποδίσουν τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής. (E.5; E.5.3; TS-120)

Οι κλιματικοί νόμοι επιτρέπουν τις δράσεις μετριασμού του προβλήματος σηματοδοτώντας την κατεύθυνση που πρέπει να ακολουθήσουμε, θέτοντας στόχους, ενσωματώνοντας τον μετριασμό και στις τομεακές πολιτικές, ενισχύοντας τη θεσμική ασφάλεια, διαμορφώνοντας υποστηριζόμενες από τον νόμο υπηρεσίες, δημιουργώντας σημεία αναφοράς για κοινωνική κινητοποίηση και προσελκύοντας διεθνή χρηματοδότηση. Οι ρυθμιστικές πολιτικές, όσο και οι πολιτικές που είναι βασισμένες στην αγορά, έχουν διακριτούς, αλλά συμπληρωματικούς ρόλους. (TS-109)

Οι αλλαγές στην πορεία της ανάπτυξης προέρχονται τόσο από συνεχείς πολιτικές παρεμβάσεις όσο και από αλλαγές στην κοινή γνώμη από τη βάση προς τα επάνω. Η συλλογική δράση από τους πολίτες ως μέλη των κοινωνικών κινήματων ή οι αλλαγές στον τρόπο ζωής ενισχύουν τη συστημική αλλαγή. (TS-34)

Οι κλιματικές νομικές κινήσεις αυξάνονται και μπορούν να επηρεάσουν το αποτέλεσμα και τη φιλοδοξία της κλιματικής διακυβέρνησης. Από το 2015, έχουν ξεκινήσει τουλάχιστον 37 συστημικές υποθέσεις ενάντια σε κράτη που θέτουν υπό αμφισβήτηση τη συνολική προσπάθεια ενός κράτους να μετριάσει ή να προσαρμοστεί στην κλιματική αλλαγή. Αν είναι επιτυχείς, τέτοιες υποθέσεις μπορούν να οδηγήσουν σε αύξηση της συνολικής φιλοδοξίας μίας χώρας να αντιμετωπίσει την κλιματική αλλαγή. Οι κλιματικές νομικές υποθέσεις έχουν επίσης αμφισβητήσει με επιτυχία τις αδειοδοτήσεις κυβερνήσεων σε έργα υψηλών εκπομπών άνθρακα, δημιουργώντας προηγούμενο υπέρ της κλιματικής δράσης. Οι κλιματικές νομικές υποθέσεις ενάντια στον ιδιωτικό τομέα και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα επίσης αυξάνονται. (TS-111)

Η επαρκής κλιματική διακυβέρνηση χτίζει επάνω στην αλληλεπίδραση με την κοινωνία των πολιτών, τους πολιτικούς φορείς, τις τοπικές κοινωνίες, τους Αυτόχθονες Λαούς, την επιχειρηματικότητα των νέων, την εργασία και τα ΜΜΕ. Ο βαθμός στον οποίο οι διαφορετικοί φορείς συμμετέχουν επηρεάζει την υποστήριξη για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και τελικά τις νομοθετικές αποφάσεις. (E.3; E.3.3)

Η κοινωνική ισότητα ενισχύει το δυναμικό και το κίνητρο για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής. Η αμερόληπτη διακυβέρνηση, όπως η ίση αντιμετώπιση από τους φορείς του νόμου και της τάξης, η ίση αντιμετώπιση σε θέματα φύλου και η ισονομία στο εισόδημα αυξάνουν την κοινωνική εμπιστοσύνη, διευκολύνοντας έτσι κλιματικές πολιτικές όσον αφορά τη ζήτηση. Η κατανάλωση προϊόντων πολυτελείας (συχνά πολύ πιο ρυπογόνα) μπορεί να μειωθεί με τη φορολόγηση του απόλυτου πλούτου χωρίς να θέσει σε κίνδυνο την ευημερία. (TS-120)

Η απομάκρυνση από μία ενεργειακή οικονομία που βασίζεται στα ορυκτά καύσιμα θα διατάρασε σημαντικά το status quo, ενώ θα οδηγούσε σε αχρήστευση οικονομικών και παγίων κεφαλαίων και στη μετακίνηση της πολιτικοοικονομικής ισχύος. Η διασφάλιση ότι η διαδικασία λήψης αποφάσεων δεν επηρεάζεται αδικαιολόγητα από παράγοντες που έχουν πολλά να χάσουν είναι κλειδί για τη διαχείριση της μετάβασης. (Ch4, page 82)

Συμπεράσματα Greenpeace - Τι κάνουμε

Η Διακυβερνητική Επιτροπή για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC) έχει την αποστολή να είναι συναφής με την πολιτική, αλλά δεν έχει τον απόλυτο καθοριστικό ρόλο. Παρουσιάζει ένα φάσμα επιλογών από τις οποίες τα αρμόδια πολιτικά όργανα οφείλουν να βγάλουν συμπεράσματα για όσα θα πράξουν. Ακολουθούν τα συμπεράσματα της Greenpeace για τις σχετικές δράσεις.

Η επιστήμη είναι ξεκάθαρη: η κατάσταση είναι σοβαρή και είναι στιγμή για “κεφάλια μέσα”. Πρέπει όλες οι δράσεις να γίνουν πιο τολμηρές και πιο γρήγορα, σε κάθε επίπεδο και κάθε τομέα ανεξαιρέτως.

Η πορεία προς τις μηδενικές εκπομπές άνθρακα, με μείωση τουλάχιστον κατά το ήμισυ μέχρι το 2030, και η επείγουσα μείωση άλλων τύπων εκπομπών, αποτελούν το ελάχιστο σημείο αναφοράς για δράση. Όσοι διαθέτουν ικανότητες (πόρους, δυναμικό κλπ) και αίσθηση υπευθυνότητας πρέπει να χαράξουν την κατεύθυνση και να υποστηρίξουν τους υπόλοιπους σε αυτή την προσπάθεια.

Οι κυβερνήσεις πρέπει να ευθυγραμμίσουν τους στόχους τους με τον 1,5°C στο COP27, τη Διάσκεψη για το Κλίμα, φέτος στην Αίγυπτο. Με τις τρέχουσες πολιτικές οδεύουμε σε ένα δυσοίωνα μέλλον των +3°C, ενώ οι οικονομικοί πόροι συνεχίζουν να δαπανώνται για τη διαιώνιση του προβλήματος αντί των λύσεων.

Δεν μπορούν να υπάρξουν καθόλου νέες επενδύσεις σε ορυκτά καύσιμα πουθενά, ενώ τα υπάρχοντα εργοστάσια ορυκτών πρέπει να παροπλιστούν νωρίς. Οι κυβερνήσεις σχεδιάζουν ακόμα να παράξουν σχεδόν τη διπλάσια ποσότητα ορυκτών καυσίμων το 2030 από τη μέγιστη επιτρεπόμενη ώστε να περιοριστεί η υπερθέρμανση του πλανήτη στον 1,5°C. Αυτό καταδεικνύει

τον επείγοντα χαρακτήρα της ευθυγράμμισης των στόχων, των πολιτικών, των επενδυτικών πλάνων και των οικονομικών ροών για το 2030 με τον 1,5°C. Οι έξυπνες, αποδοτικές και βιώσιμες λύσεις είναι ικανές να καλύψουν τις ενεργειακές μας ανάγκες, αν αξιοποιηθούν.

Η τεχνολογία αφαίρεσης άνθρακα (CDR) δεν είναι η χρυσή λύση. Είναι θεμελιώδης η ανάγκη να προστατεύσουμε και να βελτιώσουμε την ικανότητα των δασών και των εδαφών μας να δεσμεύουν περισσότερο άνθρακα. Ωστόσο, το να βασιστούμε στη μεγάλης κλίμακας αφαίρεση άνθρακα δεν αποτελεί επιλογή, δεδομένων των πολλών αβεβαιοτήτων, φραγμών και κινδύνων. Η ύψιστη προτεραιότητά μας πρέπει να είναι να σταματήσουμε τις περαιτέρω εκπομπές που θα εγκλωβιστούν στην ατμόσφαιρα αυτή τη στιγμή, αντί να βασιζόμαστε σε θεωρητικές αφαιρέσεις μεγάλης κλίμακας στο μέλλον.

Πρέπει να προστατεύσουμε και να αποκαταστήσουμε τα οικοσυστήματα, καθώς και να διορθώσουμε το προβληματικό διατροφικό σύστημα για να αποκτήσουμε ανθεκτικότητα. Τα υγιή οικοσυστήματα είναι πιο ανθεκτικά στις -αναπόφευκτες- κλιματικές αλλαγές. Πρέπει να προστατεύσουμε τουλάχιστον το 30% της γης και των ωκεανών μέχρι το 2030, καθώς και να μειώσουμε κάθε είδους πίεση στα οικοσυστήματα, μεταξύ άλλων, ως ένδειξη σεβασμού στα δικαιώματα των ιθαγενών πολιτισμών και των τοπικών κοινοτήτων. Πρέπει να σταματήσουμε την αποψίλωση και να αποκαταστήσουμε τα δάση και άλλα χερσαία οικοσυστήματα. Πρέπει να επιταχύνουμε την αναδιαμόρφωση του διατροφικού συστήματος μέσω της μείωσης παραγωγής και κατανάλωσης ζωικών προϊόντων κατά 50% παγκοσμίως μέχρι το 2050 (με τον στόχο να διαμορφώνεται στο 70% μέχρι το 2030 για τις ομάδες υψηλής ζωικής κατανάλωσης), της απεξάρτησης από τα χημικά πρόσθετα, της ελαχιστοποίησης της χρήσης γης για βιοενέργεια και της στροφής προς βιώσιμη και φυτική διατροφή.

Χρηματοπιστωτικά ιδρύματα - τράπεζες, διαχειριστές περιουσιακών στοιχείων και ασφαλιστές, καθώς και εταιρείες στις οποίες οι παραπάνω δανείζουν ή κατέχουν μετοχές - πρέπει να ευθυγραμμίσουν τις δραστηριότητές τους με τους στόχους της Συμφωνίας του Παρισιού, επιδιώκοντας τον περιορισμό της αύξησης της μέσης παγκόσμιας θερμοκρασίας στον 1,5°C, γιατί η μετατόπιση των επενδύσεων είναι κλειδί για την αποφυγή του εγκλωβισμού μας σε ένα σύστημα με υψηλές απαιτήσεις άνθρακα. Το πράσινο ξέπλυμα και οι κενές υποσχέσεις για κλιματική ουδετερότητα που βασίζονται σε πλασματικές αντισταθμίσεις μόνο επιβαρύνουν το πρόβλημα.

Πρέπει να πράξουμε αποτελεσματικά και με αλληλεγγύη. Σήμερα το πραγματικό κόστος της κλιματικής αλλαγής πληρώνεται κυρίως από εκείνους που την έχουν προκαλέσει λιγότερο. Οι πλούσιες κυβερνήσεις πρέπει να εκπληρώσουν τις δεσμεύσεις τους από τη Συμφωνία του Παρισιού για κλιματικές χρηματοδοτήσεις και να απελευθερώσουν τεχνολογίες, να πρωτοστατήσουν στην κάλυψη του κενού προσαρμογής και να αντιμετωπίσουν με σοβαρότητα τις απώλειες και τις ζημιές.

Το μοντέλο ανάπτυξης που βασίζεται στην αέναη ανάπτυξη και εξόρυξη είναι άδικο και ξεπερασμένο. Πρέπει να αλλάξει. Αξίζουμε ένα μέλλον που σέβεται τους ανθρώπους και τα όρια της γης. Αξίζουμε ένα μέλλον όπου δεν υπερισχύουν τα οικονομικά κέρδη έναντι της ζωής: ένα μέλλον με κέντρο τη φύση, με τις ρίζες του σε ποικίλες κοινότητες όπου οι αποφάσεις λαμβάνονται χωρίς αποκλεισμούς και διασφαλίζεται η ισότητα. Ένα μέλλον βασισμένο στην αλληλεγγύη και τη συνεργασία, όπου η πρόοδος μετριέται στη συλλογική ευημερία από το τοπικό έως το παγκόσμιο επίπεδο. Μακριά από τη βραχυπρόθεσμη μεγιστοποίηση του κέρδους και τη διεκδίκηση ατομικής αξίας με μέσα που προσβάλλουν τα όρια της φύσης και τα δικαιώματα των ανθρώπων. Με καταπολέμηση της υπερκατανάλωσης και της υπερεκμετάλλευσης που εξαντλεί την ικανότητα της Γης να αναγεννάται, να φρεσκάρει τον αέρα, να φιλτράρει ποτάμια, να συσσωρεύει παγετώνες, να αναζωογονεί τα δάση και τα χωράφια και να γονιμοποιεί τους ωκεανούς για να δημιουργήσει ένα πλούσιο και καταπράσινο περιβάλλον, ασφαλές από ακραία καιρικά φαινόμενα, όπου η ζωή μπορεί να ευδοκιμήσει.

Οι άνθρωποι έχουν δικαιώματα. Οι κυβερνήσεις έχουν υποχρεώσεις. Ας τις κάνουμε να αναλάβουν την ευθύνη τους. Η εποχή που η βιομηχανία ορυκτών καυσίμων και οι υποστηρικτές της μπορούν να ξεφεύγουν και να επωφελούνται από τις τοξικές πρακτικές τους τελειώνει. Οι

άνθρωποι ζητούν από τις ρυπογόνες εταιρείες και τις κυβερνήσεις να λογοδοτήσουν και πιέζουν για την αλλαγή που χρειαζόμαστε ώστε να αποτρέψουμε περαιτέρω καταστροφές. Οι κυβερνήσεις και οι εταιρείες δεν έχουν άλλη επιλογή από το να ενεργήσουν σύμφωνα με την επιστήμη, σεβόμενες τα ανθρώπινα δικαιώματα, καθώς οι κοινότητες που καθίστανται ευάλωτες από την κλιματική αλλαγή θα συνεχίσουν να υπερασπίζονται τα απειλούμενα δικαιώματά τους και να απαιτούν δικαιοσύνη.

Μόνο τον τελευταίο χρόνο, υπήρξε ένας άνευ προηγουμένου αριθμός σημαντικών δικαστικών αποφάσεων με μεγάλης εμβέλειας επιρροή. Ακριβώς όπως οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής αλληλοεξαρτώνται κι αλληλοεπηρεάζονται, έτσι και όλες οι κλιματικές υποθέσεις συνδέονται και στηρίζονται στο ότι η προστασία του κλίματος είναι ανθρώπινο δικαίωμα, ενισχύοντας τη θέση αυτή ως παγκόσμιο κοινό τόπο. Ύψωσε τη φωνή σου και ενώσου με ένα ταχέως αναπτυσσόμενο παγκόσμιο κίνημα για κλιματική δικαιοσύνη!

Ας πάρουμε τον έλεγχο του μέλλοντός μας στα χέρια μας. Αυτή είναι η στιγμή για να ξεσηκωθούμε, να είμαστε τολμηροί και να σκεφτούμε φιλόδοξα. Είμαστε απαραίτητοι όλοι και όλες.

Για περισσότερες πληροφορίες

Kaisa Kosonen

Senior Policy Advisor, Greenpeace Nordic,
IPCC Focal Point for Greenpeace International
kaisa.kosonen@greenpeace.org

Για την Ελλάδα

Κωστής Γριμάνης,

Υπεύθυνος εκστρατείας για το κλίμα και την ενέργεια, ελληνικό γραφείο Greenpeace
kgrimani@greenpeace.org, 698 4617034

Σημειώσεις:

- 1 IPCC AR6, Working Group 1 report on Physical Science Basis. Chapter 1, Executive Summary, page 5.
- 2 IPCC AR6, Working Group 2 report on Impacts, Adaptation and Vulnerability, Technical Summary, page 6.
- 3 SPM = Summary for Policymakers, TS-X = Technical Summary, page X; Ch = Chapter. Codes with letters and numbers only, for example "B.1.1" refer to the SPM, statement B.1.1
- 4 Και από το να παραμείνουμε (πολύ πιθανόν, >90%) κάτω από τους 2°C. Category C1 Table SPM.1.
- 5 Οι επιλογές μετριασμού για το AFOLU περιλαμβάνουν μέτρα που σχετίζονται με τα δάση και τα φυσικά οικοσυστήματα (προστασία, αποκατάσταση, αναδάσωση) και με τα διατροφικά συστήματα: δέσμευση άνθρακα, αλλαγή σε διατροφή με βάση τα λαχανικά, μειώσεις σε N2O και CH4, μειώσεις στην απώλεια και σπατάλη φαγητού.